

Odbila 13. hodina

Dušan D. Fabian

Artis Omnis

Artis Omnis, s.r.o.
Kysucká cesta 9, 010 01 Žilina
www.artisomnis.sk

Redakčná a jazyková úprava: Ivana Horecká, Andrea Harmanová
8. e-book publikácia, 1. e-book vydanie
Edícia Margo

© Dušan D. Fabian, 2012
Cover & Photo: © Jaromír Bezruč, 2012
Typography: Artis Omnis
Slovak edition: © Artis Omnis, 2012

ISBN 978-80-89341-57-3

Dlho som si lámal hlavu nad úvodným textom zbierky, ktorá má viac-menej súhrnne bilancovať desať rokov mojej poviedkovej tvorby. Napokon padla voľba na Migrénu. Najskôr preto, že mi prišlo logické zaradiť na začiatok vec, ktorá má na konte najviac prvenstiev.

***Migréna** je prvým čistokrvným hororom, ktorý som napísal (v roku 2001); je prvým textom, ktorý mi vyšiel knižne (zborník *Krutohlav*, SSAF, 2001); prvým, ktorý mi priniesol nejaké ocenenie (1. miesto v poviedkovej súťaži Béla, 2001); a prvým príbehom, ktorým som sa výraznejšie zapísal do povedomia ľudí. Drží prvenstvo i v počte reprintov – vydavatelia rozličných periodík po poviedke radi siahajú aj mnoho rokov po jej napísaní (v poslednej dobe napr. cyklus *Hororové leto 2008* v prílohe denníka *SME*, alebo antológia slovenského hororu *Farby Strachu*, Artis Omnis, 2011).*

Migréna

Sporné leto, posledný deň dovolenky.

Hornatá krajina za oknami auta vyzerá skutočne nádherne. No vy sa z toho pohľadu nedokážete tešiť. Namiesto toho máte akýsi neurčitý pocit okolo žalúdka. Prudké svetlo, ktoré sa odráža od rozpáleného asfaltu, vám nepríjemne oslepuje zrak a zápach roztápajúcich sa pneumatík vám neznesiteľne dráždi sliznice. Viete, že takto to nie je správne. Že by ste sa mali premôcť a ešte si tých pár zostávajúcich hodín užiť. Ibaže to proste nejde. Najradšej by ste už aj tak boli doma.

Určite ten pocit poznáte. Nebudeme si nič nahovárať.

Tento rok sme sa s manželkou rozhodli pre okružnú cestu po Spiši. Dva týždne v staršom ojazdenom aute, našťastie s funkčnou klimatizáciou, cestami-necestami, každý deň nové mestečko, nový hotelík, sem-tam nejaký piknik v prírode, príležitostne nejaká pamiatka. Čo sa dá robiť, toto leto nám nezvýšili peniaze na nič drahšie. (A ono to tiež nebolo najlacnejšie, nemyslíte si.) Po piatich sezó-

nach tradičného vyvalovania sa na pláži snáď ale trochu zmeny nezaškodí.

Žijeme spolu tri roky a deti zatiaľ neplánujeme. Takže sme mali celé dva týždne iba pre seba. Doma sa kvôli práci takmer nevidíme a dovolenka je pre nás oboch posvätná. A že si ju dokážeme užiť, o tom skutočne nemusíte pochybovať. Nebolo tomu inak, samozrejme, ani tentoraz.

Až kým neprišiel posledný deň.

Frčali sme po výpadovke medzi Levočou a Braniskom. Horúčava kulminovala a začínala byť neznesiteľná. Museli sme pootvárať okná, pretože chladiaci systém nášho plechového vyslúžilca tú pálavu už nestíhal tlmiť. Spolu s horúčavou sa objavil aj známy pocit depresie z končiacej dovolenky a okolo obeda som sa už cítil sakramentsky mizerne. Zúfalo som fajčil cigaretu za cigaretou a neustále šliapal na plyn, akoby mi to mohlo pomôcť zlepšiť náladu. Jediné, čo ma udržovalo v relatívnej pohode, bol občasný pohľad na zlatovlásku, zvodne sa rozvaľujúcu na sedadle vedľa mňa. V ten deň vyzerala úchvatne. Neraz som v duchu filozofoval nad tým, ako sa mamľas môjho formátu mohol dostať k takémuto pokladu. Tvárička hodná rozprávkovej princeznej. Jemnučká opálená pokožka odetá v sexy bielych šatôčkach a lodičkách. Nohy a prsia, ktoré by jej mohla závidieť nejedna modelka. Hľadel som na ňu a krv mi prúdila žilami rýchlejšie než naše auto po ceste.

Bolo to zvláštne, ale na rozdiel odo mňa dokázala byť vždy v pohode. Blbá atmosféra posledného dňa dovolenky ju vôbec nemohla rozladiť. Akurát hľadela do mapy a s neskrývaným nadšením kutrala po nejakom zaujímavom mieste, ktoré by sme ešte tesne pred návratom mohli navštíviť. Plánovať tieto veci ju strašne bavilo, a tak som to vždy nechával takmer výhradne na ňu. Mala fakt talent vymýšľať zaujímavé veci. Keď mi ale napokon oznámila, že máme „skoro po ceste“ akúsi dedinku, v ktorej žije nejaká jej vzdialená príbuzná, dosť ma to zarazilo.

Nikoho z jej rodiny sme bežne nenavštevovali. Ostatne, ani z mojej veľmi nie. Rodičia jej zomreli, súrodencov nemala. A teraz si spomenula na nejakú staršiu pani, ktorú nevidela možno od plienok, a chce u nej urobiť neohlásený prepád. Vlastne to nebolo nič vyslovene nezvyčajné, ale priznám sa, ja som takéto príbuzenské návštevy príliš neobluboval. Chvíľu som si aj pohundral, no naozaj len chvíľu. Miloval som ju a na svete nebolo nič, čo by som pre ňu nespravil...

Čoskoro sme odbočili z výpadovky. A potom ešte raz na mizernú cestu tretej triedy. Klukatila sa hlbokými dolinami medzi hrebeňmi Volovských vrchov. Bola to vlastne riadna zachádzka, ale chladný tieň husto porasteného masívu mi aspoň na chvíľu máličko zdvihol náladu. Keď sa však pred nami zjavila tabuľa s odpudivým nápisom Koňské Žbince a ja som kvôli stavu vozovky musel prehodiť rýchlosť do dvojky, znova rapídne klesla.

Dedinky ako táto si snáď lepšie meno ani nezaslúžia. Ocitli sme sa uprostred skromného zhľuku chalúp kdesi na konci sveta. Cesta sa už pri prvom dome menila na biednu prašnú dvojkolať a za posledným pokračovala ďalej do lesa. Nemali tu potraviny ani pohostinstvo. A tí ľudia! Prsto hrôza. Žiadne deti, len zopár odrastených adolescentov, inak samí v handrách a teplákoch oblečení dedinčania neurčitého veku, so snedými tvármi a škaredými hrubými rysmi. Nazvite ma fajnovkou z mesta, ale toto miesto mi pripadalo skutočne hnusné. A to som navštívil už ne jeden zapadákov. Nikde inde na mňa ale nedýchala dekadencia tak silno ako tu. Razila priam z každého štvorcového metra...

Dom svojich príbuzných manželka akýmsi zázrakom identifikovala na prvý pokus, a tak sme sa, chvalabohu,

nemuseli nikoho z tých pokrivených človečikov na nič pýtať. Auto som odstavil pred drôtenou brámkou, na trávniku pokrytom husincami. Pri pohľade na to, do čoho sa o chvíľu zaboria moje trojtisícové botasky, som na moment zaváhal, no napokon som sa predsa len premohol. S hranou ľahostajnosťou som otvoril dvere, narovnal sa a vystavil svoju bavlnenú košelu a Kenvelo džínsy zvedavým pohľadom dedinčanov.

Domáci nás privítali naozaj vrelo. Hlasné pozdravy, mľaskavé bozky, nefalšovaná radosť. Netrvalo im to ani dve sekundy a bleskovo si nás zaradili. Títo sedliaci si samozrejme dokonale pamätajú vaše meno i dátum narodenia, hoci vás v živote nevideli. Pretože sa pravdepodobne aj tak nemajú o čom inom baviť. Klebety a fotky s deťmi – to je ich jediné potešenie. Pretelefonujú pol výplaty, len aby sa dozvedeli kde, kto a za aké peniaze žije. Bože, ako som takéto návštevy nenávidel! No už bolo neskoro. Zafal som zuby, nasadil škrobený úsmev a nechal sa dovliecť do prastarej drevenice s kvetináčmi v oblokoch.

Vnútro domu silno páchlo vlhkosťou a zatuchlinou. Vyšívané dečky na stenách, prešúchané koberce, kachľová pec a jednoduchý nábytok, pamätajúci doby monarchie. Niečo také by som asi nedokázal nazvať útulným domovom. Žijem v úplne inej dobe a na milióny svetelných rokov vzdialenom mieste, uvedomil som si. Tu nemám čo hľadať. Možno keby nebol ten posledný deň dovolenky. Možno keby sme tú zachádzku mali vopred naplánovanú a ja som sa stihol psychicky pripraviť na kultúrno-spoločenský šok, nahováral som si. Možno vtedy by moja depresia nedosiahla rozmerov, v ktorých na mňa v tom momente dopadla. Tvár sa normálne, preboha. Tvár sa normálne! Opakoval som si. No veľmi mi to nešlo...

Neuniklo mi, že ani moja žena už nie je v najveselšom rozporení. Oči jej trocha pomasli a v kútikoch úst jej stuhli jemné vrásky. Ale ešte stále bola komunikatívnejšia než ja.

Ticho som čučal na hrboľatom diváne a na pol ucha počúval, ako si po rokoch znova nájdené príbuzné vymieňajú komplimenty a štebotajú o ničom. Manželkina tetuška bola nízka a tučná žena. Asi najmenej nepríjemné individuum, aké som tu zatiaľ videl. Mala niečo pod sedemdesiat, no na svoj vek vyzerala pomerne čulo a zdravo. Jej radosť z nečakaného stretnutia bola naozaj úprimná. Svojimi starými modrými očami, ktoré podľa všetkého zdedila z rovnakého zdroja, na mojej žene priam visela. Sprvoti som si myslel, že časom by si možno mohla získať nejaké tie moje sympatie. Bohužiaľ, ešte toho istého dňa, len o čosi neskôr, ich úplne stratila.

Zato tetuškin muž sa mi nepáčil hneď od začiatku. Vyzeral ako jej presný opak. Suchár s dementným výrazom na tvári. Sedel bez slova na lavici pri okne, dlane na stehnách a sem-tam prikyvoval. Príliš sa ponášal na tú zberbu vonku.

Naša návšteva mala tradičný priebeh. Domáca nás povodila po dome, ukázala nám svoju hojne rodiacu záhradu i hydinou rozďobaný dvor. Vliekol som sa za ňou z nohy na nohu a pokúšal sa načerpať aspoň trocha z tej bezbrehej radosťi, s ktorou to robila. Neúspešne. V komore nás nabalila niekoľkými pohármi so zaváraninami, škvarkami a taškami s obrými cuketami, ktoré sama vypestovala – okrem mysle oťaželi aj moje ruky. Povinne sme si vypočuli nezáživný a zbytočne podrobný popis toho, ako sa jej to podarilo, a zo slušnosti ju uznanlivo pochválili. To už však začala strácať farbu z tváre i moja žena. Následné pozvanie na obed a pol-deci domácej slivovice prijala len s pomerne veľkým zdráhaním a ani jedno z toho jej príliš nepomohlo. Naopak. Od chvíle, čo si sadla k stolu, ďalej rapídne bledla a napokon ju ešte ku všetkému začalo bolieť brucho. Zanedlho vyzerala ako strhaná kôpka nešťastia s čelom v dlaniach.

Mávala migrény. Silné. Tak raz za dva mesiace. Chodila s tým po doktoroch, no väčšina odborníkov nad jej diagnózou len krčila plecami. A jedna z tých migrén ju chytila

práve dnes. Úprimne som svoju zlatovlásku lutoval, pretože som niekoľkokrát videl, ako ju ten nepríjemný bolehlav dokáže položiť. V tej chvíli mi jej súženie ale poslúžilo ako skvelá zámienka k vydaniu povelu na odchod.

Vybehol som von, hodil výslužku do kufra a vrátil sa späť s úmyslom rozlúčiť sa so svojimi hosťami s čo najsrdečnejším zbohom.

Lenže! Keď do niečoho raz spadnete, už sa z toho väčšinou len tak ľahko nevyhrabete von.

Stará pani o odchode nechcela ani počuť. Žiadne sentimentálne nafaňovačky. Vraj moju ženu – svoju príbuznú (to niekoľkokrát zdôraznila) – v takomto stave nikam nepustí. A hovorila to tónom, ktorý znel, akoby bola rozhodnutá nepustiť ju už nikdy. Nech sa vraj ani neopovážim teraz ju niekam voziť. Len nech si sadnem a nepletiem sa do toho, čomu nerozumiem. A mlela a mlela. Stále dookola, o akejsi forme uhranutia či čoho, križovala sa a pľula mojej žene na čelo. Kríž, pľuvanec, kríž, pľuvanec. Ach bože, akí vedia byť títo jednoduchí ľudia nepríjemne poverčiví!

Rozhodol som sa situáciu riešiť radikálne. Chytil som manželku za ruku a bez debaty ju odviezol k autu. Nenechám sa predsa komandovať nejakou zaostalou fúriou!

Na perách mi stále hral silený úsmev, no v srdci už mi začínal rásť nepokoj a tieň neurčitého podozrenia.

Stará pani naraz prepadla panike. Skoro sa so mnou o zlatovlásku začala preťahovať. Vraj s ňou máme okamžite ísť k akejsi miestnej bosorke, ktorá ju dá do poriadku, lebo inak bude zle. A znova kríž a pľuvanec, kríž a...

To už ma vážne dožralo. Úsečne som poďakoval a otočil sa k nej chrbtom.

Chyba. Panika sa zmenila na hystériu. Začala na mňa ziapať, sprostou mi nadávať a divoko mi hroziť päšťou.

Stál som vedľa auta ako obarený. Oči vytreštené, sánka spadnutá. Tej ženskej snáď preskočilo!

Na krik sa začali zbíhať ľudia.

Hrôza. Nenávidím verejné strápnenia. Stojím pred domom manželkiných príbuzných a tetuška mi rovno do ksichtu vyhadzuje nechutné veci. Čo si o mne, preboha, títo primitívi pomyslia?! Hlúpy strach o stratu dôstojnosti ma naraz úplne ochromil a prinútil uvažovať o kapitulácii.

Všetko treba čo najskôr uzavrieť! Virilo mi hlavou. Utuľať! Vyhoviem jej, len nech už dá pokoj. Veď sa vlastne nemôže nič stať. Neverím ani len na alternatívne liečiteľstvo, nieto ešte na nejaké čary-máry. O nič predsa nejde. Zahráme divadlo a vypadneme.

Na druhej strane – nebolo by predsa len jednoduchšie rovno skočiť za volant a okamžite odtiaľ ufujazdiť preč?

S bezradným výrazom na tvári som sa obrátil k manželke a nechal ju, nech rozhodne sama. Inak by som sa z toho asi nevymotal.

Súhlasila. Sklamalo ma to i potešilo. Ale ďalej som o tom nerozmýšľal. Čím skôr sa všetko skončí, tým skôr budem mať celú záležitosť z hlavy von.

Všetci traja sme teda nasadli do auta a ja som rezignovane zamieril k ošarpanej chajde, stojacej na konci dediny.

Dnes viem, že to bola najväčšia chyba, akú som vo svojom živote urobil.

Pred chajdou sme vystúpili a šibnutá tetuška pomohla mojej žene, podopierajúc ju ramenom pod pazuchou, do vchodových dverí. Mňa dnu nepustili. V hĺbke som penil, ale nechcel som riskovať ďalšiu scénu. Oprel som sa o kapotu auta, vytiahol cigarety a snažil sa upokojiť.

To sme teda dopadli, myslel som si. Ak by sa o tomto dozvedeli naši priatelia, tak nás vysmejú. Manželka pána inžiniera u nejakej čarodejnice! Ale stále mi ani v najhlbšom vnútri nenapadlo, že sa niekomu z nás môže niečo vážne stať.

Napokon na to nebol ani čas. Obe ženy boli o chvíľu von. A s nimi i odporná rapavá cigánka v zaplátanej pestrofarebnej maškaráde. Zatiaľ, čo tetka usádzala moju ženu na miesto spolujazdca, podišla ku mne a mumlala mi rovno do tváre čosi vo svojej nezrozumiteľnej rómštine. Strašne smrdela a z úst jej prskali sliny. Ďalšia šibnutá.

Už som toho mal tak akurát dosť. Odhodil som nedofajčený ohorok, sadol za volant a letel odtiaľ preč, zanechávajúc tie dve príšery ďaleko za sebou, aj s celým ich prehnitým bludárskym svetom. Ani som sa neobťažoval obzrieť do spätného zrkadla.

Preč zo zasratých Koňských Žbincov. Priamo domov.

Oznamovacia tabuľa, popraskaný asfalt jedinej prístupovej cesty, tieň v doline, jedna, druhá odbočka a znova stará dobrá výpadovka.

Úľava. Konečne akoby prešiel tieň nad mojou hlavou. Aj keď...

Pohladil som manželku po ruke. Sedela schúlená, s hlavou opretou o sklo. Stále bola bledá a nevyzerala o nič lepšie. Za pár hodín sa to dá do poriadku, len potrebuje pokoj.

Celú cestu mlčala. A ani mne nebolo dvakrát do reči. Škrela ma, že som nedokázal udržať veci pod kontrolou. Tlmil som záchvaty hnevu, ktorý vo mne ešte stále bublal. Napokon som musel proste vypnúť, šliaپnúť poriadne na plyn a sústrediť sa iba na cestu. Rýchlosť dokáže nádherne vyčistiť hlavu.

Ani si poriadne nepamätám, ako tá šialená jazda vlastne ubehla. Nevieť, koľko áut som obehol, ani kde sme práve boli, keď sa už zotmelo. Pred činžiakom som zaparkoval čosi tesne pred polnocou. Vybral som kufre z úložného priestoru, zapol alarm a s manželkou po boku vyšiel mlčky po schodoch do nášho bytu. Žena zamierila rovno do spálne. Ja som zamkol a odšuchtal sa k baru, kde som zdolal ešte dva poldecáky vodky. Až potom som šiel spať.

Keď som sa ráno zobudil, bola preč.

Časť postele, kde spávala moja zlatovláska, zívala prázdnotou. Bola dokonale ustlaná, akoby v nej nikto ani nespál.

Vstal som a obišiel celý byt. Nebola ani v kuchyni, ani v obývacej izbe. Žiadne stopy po skorých raňajkách, ani po šminkovaní sa v kúpeľni. Jej kabelka, ktorú som včera vyniesol z auta, stála tam, kde som ju položil – na botníku.

Spočiatku som sa nad tým príliš nepozastavoval. Semtam sa stávalo, že vstala do práce skôr než ja, a v taký deň som ju videl až k večeru. Po včerajšej migréne, navyše ak ju ešte neprešla, mohla zabudnúť, respektíve sa vykašľať na veci, ako sú raňajky alebo šminkovanie.

Pokojne som sa teda umyl, obliekol a urobil si čaj. Až pri odchode ma trklo. Vchodové dvere boli zamknuté a zvnútra v nich boli šikmo zastrčené moje kľúče. Ak odišla, nemohla za sebou zamknúť. Ako je teda možné...

Obľial ma studený pot.

Okamžite som siahol po mobile a vytočil jej číslo. No zvonenie sa ozvalo z kôpky vecí na botníku.

Ťažko som dosadol vedľa kabelky a chvíľu tupo hľadel do steny. Nechápal som, čo sa deje. Všetko bolo jasné a pritom úplne nezmyselné.

Jediná ďalšia vec, na ktorú som sa zhruba po polhodine zmohol, bolo zavolať na políciu.

Zmizla mi žena...

Operátorka ma po chvíli bľabotania prerušila. Dvadsaťštyri hodín. Od zmiznutia nezvestného musí uplynúť DVA-
DŤAĎŠTYRI HODÍN. Ak sa dozajtra neobjaví, mám prísť
podať písomné oznámenie. Osobne.

Hovor ukončený.

Nevedel som, čo robiť. Bol som úplne mimo. Čakal som, že sa zobudím, alebo niečo podobné, lebo všetko mi pripadalo ako zlý sen.

Napokon som sa vybral do práce.

Nahovoril som si, že najlepším liekom na takéto veci by mohla byť robota. Ale mýlil som sa. Pokiaľ si pamätám, iba som celý deň sedel v kancli a bezducho hľadel von oknom.

Večer som strávil na gauči. Telka bežala, no netuším, čo dávali. Celý čas som čakal, že príde. Že každú chvíľu strčí kľúč do dverí a pozdraví ma.

Ale neprišla.

Volal som samozrejme aj k nej do práce a zopár známym. No nikto ju nevidel. Zmietala mnou chuť sadnúť do auta a uháňať na isté miesto, kde by som ju možno našiel, ale mal som strach, že sa predsa len mýlim a všetko sa napokon vysvetlí nejakým úplne triviálnym spôsobom.

Na druhý deň som sa relatívne spamätal.

Myšlienky sa mi akosi usporiadali. Tie fantastické som zastrčil kdesi dozadu a snažil sa fungovať, ako najnormálnejšie som vedel. Vybral som si voľno, zašiel na políciu, podal oznámenie, učinil výpoveď (v ktorej zmienka o kľúčoch samozrejme chýbala) a podpísal ju.

Slepo som veril, že štátne orgány dokážu v tejto veci urobiť viac ako ja.

A naozaj sa snažili. Hľadali, pátrali, overovali a kontrolovali.

Už po dvoch dňoch som dostal telefonické predvolanie. No len kvôli tomu, aby som sa dozvedel veci, ktoré znova pomiešali myšlienky v mojej hlave a na chvíľu ma dokonale zmiatli.

Tak po prvé – dedinka s názvom Koňské Žbince neexistuje. Policajti síce pripúšťajú existenciu zapadákov, ktorý človek ledva nájde i na vojenskej mape, no podobné veci sa dajú overiť. Hlavne ak zavoláte niekomu povolanému v príslušnom okrese. Samozrejme, mohol som sa pomýliť,

ako v názve, tak v lokalizácii, nie som Spišiak. Dajme tomu, že kdesi tam nejaké podobné miesto je. Veď prečo by som ich vodil za nos?

Táto otázka vyvstáva až po zamyslení sa nad výpoveďou dvoch mojich susedov, ktorí tvrdia, že som v inkriminovaný večer – tesne pred polnocou, čas sedí – vystúpil z auta sám!

Po manželke samozrejme ani stopy...

Chceli, aby som im k tomu niečo povedal. No ja som len sedel a čumel na nich ako teľa. Bol som v šoku. Znova. Nezmožil som sa ani na pol rozumného slova. Iba som blábotal, že to nie je možné. Do neveriteľnej mozaiky však zapadli ďalšie čriepky. Všetko malo logiku. Ibaže to naozaj nebolo možné.

Vyprevadili ma s ubezpečením, že budú robiť všetko preto, aby moju ženu našli. No z ich pohľadov bolo jasné, že ide skôr o hrozbu, než o povzbudivé slová.

Ľudia v okolí si svorne začínajú šepkať, že som pravdepodobne zabil vlastnú manželku. Ani sa im nečudujem. Môj osamotený návrat z dovolenky musel navonok naozaj vyzeráť podozrivo. Motívov je neúrekom. Zatiaľ vedie nevera.

Ibaže sa škaredo mýlia.

Ona žije. A ja presne viem kde.

† † †

Opustil som mesto napriek súdnemu zákazu a už niekoľko dní blúdim autom po Spiši. Z výpadovky vedie tolko odbočiek. Jedna ako druhá. No zatiaľ som nenatrafil na tú pravú. Stále je horúco a mám pocit, že ak tú prekliatu dedinu čoskoro nenájdem, úplne sa z toho zcvoknem. Akoby naozaj neexistovala.

No nevzdávam sa. I keby neležala v tomto svete, raz som tam cestu našiel a nájdem ju aj druhý raz. Zobrali mi ju, sviniari dekadentní! Zobrali!

Ale prečo?!

Prečo?!

Stará krv potrebuje oživiť, šepká neprijemný hlas kdesi vnútri, spoza hradieb podvedomia. Pri pomyslení na špinavé pokrivené ruky, chmátajúce po jemnej pokožke mojej zlatovlásky, ma striasa a po chrbte mi behajú zimomriavky.

Je to naša príbuzná...

Vrtím prudko hlavou a snažím sa zbaviť toho hlasu. Privádza ma do šialenstva.

Zobrali mi ju a poslali ma domov s príznakom! Za to zaplatia, búšim do volantu. Zaplatia, sviniari!

Zaplatia...

Slnčné svetlo sa odráža od rozhorúčenej vozovky a oslepuje ma. Žmúrim, ruky sa mi trasú a je mi ukrutne zle. Už ani neviem, kedy som naposledy jedol. Kdesi vo vrecku mám cigarety. V ktoromsi vrecku...

† † †

Daj, bože, lebo viem že si, nech to prekliate miesto nájdem skôr, než ma dostihne vyčerpanie a zídem v šmyku z tejto asfaltky, spočinúc vo večnom zabudnutí...

Aj nasledujúcej poviedke sa viaže viacero prvenstiev.

*Tri čierne utorky mi napríklad pomohli uchytiť sa za hranicami Slovenska (vyšli v troch jazykoch – slovensky: časopis Fantázia, 2003; česky: antológia Fantázia – to nejlepší, 2007; a poľsky: časopis Fahrenheit, 2005 a antológia Zachowuj sje jak porzadny trup, 2008). Takisto mi priniesli ďalšiu sošku Bélu Lugosiho (2002). No pre mňa osobne sú prelomovým textom predovšetkým vďaka tomu, že po prvýkrát otvorili brány do „sveta elementálov“. Už krátko po dopísaní poviedky mi bolo jasné, že neodolám pokušeniu znova sa vrátiť do prostredia, ktoré som v roku 2002 vytvoril. Tak sa aj stalo. Príbehy o duchoch živlov sa napokon stali sťažňovým projektom mojej tvorby a rozrástli sa do voľného cyklu, ktorého súčasťou sú okrem iného i dva romány: *Invocatio Elementalium* (Fantázia, Bratislava & Wales, Praha, 2006) a *Pestis Draconum* (Artis Omnis, Žilina & Brokilon, Praha, 2008). Obávam sa, že ani vydaním tejto zbierky som k danej téme zďaleka nepovedal posledné slovo...*

Tri čierne utorky

Prelúdium

I.

Hovorí sa, že obdobie medzi jesennou rovnodennosťou a zimným slnovratom je najmagickejším obdobím roka. Hlavne prelom októbra a novembra.

V nekonečnom cykle prírody je to jedinečný čas – čas veľkého stretu. Uvoľňujú sa putá, praskajú strážne reťaze, a veci, ktoré boli doteraz striktno oddelené, si k sebe pomaly nachádzajú cestu. Brána medzi ríšou smrti a kráľovstvom života je najviac priechodná, hranice medzi realitou a mystičnom sa takmer strácajú.

I tvár zeme sa mení. Starý pohanský rok sa stretáva s novým. Súčasný svet sa stretáva s minulým i budúcim a je priaznivý na veštby. Príroda zomiera a ukladá sa k spánku. Ľudia v tomto období od nepamäti zhromažďujú úrodu, porážajú dobytok a solia mäso na zimu. Pretože ich čaká skúška, v ktorej rovnako môžu stretnúť Smrť.

A neplatí to len pre nich.

Po príchode Martina na bielom koni sa zobúdzajú čary a temné sily. Tiež potrebujú prežiť. Prenikajú do nášho

sveta, čerpajú z neho energiu a posilňujú svoju moc. Blíži sa čas lovu a čas obetí pre uzmierenie. Prichádzajú desivé stridžie dni...

II.

Všetko sa začalo presne mesiac po sviatku vyrezávaných tekvíc a dýň. V utorok, dvadsiateho deviateho novembra, večer pred Ondrejom...

Už na Katarínu napadol prvý sneh a aj v tú noc husto snežilo. Vločky v divokých rojoch tancovali v kuželoch svetla pouličných lúčov a neúnavný košický vietor z nich staval záveje po stranách ciest. Stál som osamelý v nečase a potichu tú nádheru sledoval.

Vracal som sa práve zo skúšobne, na sebe len stará kožená bunda, ošúchané rifle a elektrická gitara na pleci. Skrehnuté ruky sa pred mrazom zúfalo ukrývali vo vreckách a nohy netrpezlivo prešlapovali na nezastrešenej zastávke električky. No samotný chlad som vnímal len okrajovo. Pred očami som mal fantazmagorické vyčíňanie živlov a v hlave mi znela hudba.

V ten večer sme s kapelou zložili úžasnú skladbu. Sám som doniesol nosný motív. Dve prelínajúce sa melódie – veta a protiveta – zviňajúce sa spoločne v pomalom dunivom rytme ako párik hadov. Jednoduché, priam tuctové gitarové vyhrávky – vymyslel som ich, keď som nemohol zaspáť po nočnej – no geniálne zliate v čarovne znejúci celok. Je to úžasný pocit, vytvoriť niečo, čo má len na krok od dokonalosti...

Zo sladkého rozjímania ma vytrhol hrmot kolies na koľajniciach. Dvere sa otvorili a príjemne vyhriaty vozeň ma pozval dnu.

V električke sedelo len zopár ľudí. Postavil som sa ako zvyčajne úplne dozadu, pohodlne sa oprel o držadlo pred zadným sklom a pohľad uprel späť von do tmy. O chvíľu budem doma. V posteli, s horúcim čajom v ruke.

Snažil som sa nadviazať v myšlienkach na stratenú niť, no čosi ma rušilo. Nádherná melódia dopĺňajúca fantastické obrazy mi unikala, nedala sa zachytiť.

Povzdychol som si, obzrel sa po stoličkách a neďaleko pred sebou si všimol chlapa, ktorý sa neustále vrtel na mieste a hlasno čosi dudral. Slovám som nerozumel, no sršal z nich rýdзи hnev. Sem tam som zachytil nadávku, sem tam vyhrážku adresovanú niekomu neprítomnému. Chlapík vyzeral trochu pripitý a práve svojmu okoliu vytruboval podrobnosti o tom, čo ho rozhádzalo. Ľudia ho však ignorovali. Jednoznačne bol dosť mimo a šiel z neho trochu strach.

Pozoroval som ho od chrbta a napínal sluch, aby som zachytil čo najviac. Po chvíli mi začal pripadať smiešny. Idiot, čo otravuje svojimi problémami ostatných. Primitív, ktorý si myslí, že sa celý svet točí len okolo neho...

Náhle sa otočil. Akoby začul moje myšlienky. Uvedomil som si, že mám na tvári úškrn a nestihol som ho skryť.

„Máš problém?“ zavrčal.

Grimasa zmizla a hlavu som pokojne otočil späť k oknu, tváriac sa, že netuším, že tá provokatívna otázka patrila mne.

„Ty, v tých okuliaroch! Máš problém?“

Snažil som sa vyzeráť ako niekto, kto o niečom už dlho rozmýšľal a vôbec si pri tom nevšímal, čo sa okolo neho doposiaľ dialo. Stále som mlčal.

Chlap vstal. Mohol mať dobrý meter deväťdesiat. Široké ramená, plochý pupok. Skriňa, ako podobné typy s kamošmi voláme. Na sebe mal bombera s nášivkou *V núdez spoznáš priateľa* a v žltom svetle neónu sa mu leskla holá lebka, pokrytá spleťou krátkych jaziev.

Zovrelo mi žalúdok.

Priskočil ku mne, chytil ma za golier a svoju až neprirodzene pretiahnutú tvár priblížil tesne k mojej.

„Niečo som sa pýtal!“

Pripomínal mi psa – dlhý nos, výrazný predkus spodnej sánky, týždňové strnisko. Z úst mu páchlo a jeho pohľad skrýval iskru šialenstva. Prudko sa mi rozbúšilo srdce.

„Nemám...“

„Čo, kurva, nemáš?“

„Nemám problém,“ zašepkal som so stiahnutým hrdlom. Chlap vyceril zuby a zavrčal. Vzápätí som dostal facku.

„Z čoho si sa smial?“

„Nes... nesmial som sa...“

Ďalšia facka. Ľudia sa začali otáčať a mrmlať, no nikto zatiaľ nevstal.

Nebránil som sa. Ani ruky som nezdvihol, ja hlupák. Iba som sa modlil, aby mi dal pokoj. Báľ som sa, že ho i tým najmenším odporom ešte viac vyprovokujem. Myslel som... veril som, že stratí záujem o obeť, ktorá nebojuje.

„Pozrite sa, ja... je mi...“

Rana pod pás. Električka práve zastavila. Od ukrutnej bolesti, ale hlavne kvôli strate rovnováhy ma prehlo, klesol som na kolená a pustil gitaru. Chlap ma hneď nato sotil k dverám a vykopol z električky von.

Dopadol som chrptom na schody a vyrazilo mi to dych. Spamätal som sa až na zasneženej dlažbe zastávky. Psia hlava pomaly schádzal dole schodíkmi a šomrúc si naťahoval rukavice.

„Ty zkurvysyn! Som ťa spoznal hneď. Vieš, skade práve idem? Z lochu! A vieš, kto ma tam dostal? Náhoda jak sviňa. Tvoj zasraný brat. Fízal bonzácky!“

Ďalší kopanec do boku.

„Odovzdáš mu pozdrav, hej? Povieš mu, že už som von, a že sa má na čo tešiť! Jasný?!“

„Prestaňte. To je omyl... Ja...“

Boxer do zubov.

„Je to jasné?!“

„Jasný...“ do očí sa mi tlačili slzy. Zakryl som si tvár dlaňami.

Začul som vodiča električky. Vystúpil a díval sa, čo sa vonku deje. Chlap sa k nemu otočil, vystrel sa a odplúvol si. Vodič chvíľu váhal, potom sa náhle obrátil späť, zavrel dvere a pohol sa s vozňom preč. Spoza námrazou ozdobených skiel na mňa ešte pár sekúnd nemo pozeralo niekoľko párov očí. Ani teraz nikto nevstal, nikto nič neurobil.

Gitara, kľúče, doklady... prebehlo mi myslou.

„Stojte...“

„Čuš!“ zahriakol ma psia hlava a zdôraznil to ďalším kopancom. Schúlil som sa do kľbka a prevalil sa v snehu. Chlap sa len zasmial, bleskovo ku mne znova priskočil a zafixoval si ma nohou.

„Odozvdáš pozdrav, parchant, jasné?“

Plač som mal na krajíčku. Chlap si rehniac pomaly rozopínal nohavice s jasným úmyslom vyčúrať sa mi do tváre. Už som to nevydržal. Niekoľkokrát som naslepo vykopol a zbavil sa ťažkej bagandže, ktorá ma tísila k zemi. Znova som sa dva razy prekotúľal, dostal sa postupne na kolená, vzápätí na nohy a upaľoval preč ako o život.

A neznámy chlap sa len smial. Stál tam v mraze s obnaženým penisom, kýval na mňa rukami v rukaviciach a stále sa smial.

Prekliaty šialenec! Ani mi nedal šancu povedať, že žiadneho brata nemám...

III.

Asi o hodinu som bol u sestry, svojej jedinej príbuznej.

Jana má náhradné kľúče od môjho bytu. Chudera, riadne som ju svojim zjavom vystrašil – celý premočený, tvár samá krv a načisto rozbité okuliare. Ubezpečil som ju, že všetko je už v úplnom poriadku a požiadal ju o kľúče. Cítil som sa pred ňou v tomto stave dosť trápne a snažil som sa to vybaviť čo najrýchlejšie. No hoci som na ňu naliehal, odmietla mi kľúče vydať iba tak, medzi dverami.

Musel som ísť dnu a vyspať, čo sa stalo. Určite ma

pochopíte, keď vám poviem, že som nemal chuť na žiadne podrobné vysvetľovanie. Len som sa vyzul, ani bundu som si nezhodil a zamieril rovno k telefónu. Na opakované otázky som odvrkol, že ma prepadli a okradli nejakí chuligáni, ktorých som vlastne ani poriadne nevidel, a presvedčil sestru, nech mi namiesto vypočúvania radšej nájde číslo na dopravný podnik.

Naposledy som sa pobil na strednej škole. Chodil som vtedy s potupným monoklom celé dva týždne. Pripadalo mi to, akoby som sa práve vrátil do tých čias, a hoci som bol riadne nahnevaný, nebral som incident v električke v podstate o nič vážnejšie ako mnohé iné vtedy. Každý chlap dostane raz za čas nakladačku. Proste náhodou stretne silnejšieho. Len som sa hrozne hanbil.

Človek si to ťažko priznáva, no v podobných momentoch pracuje v podvedomí strach, a on ho často nechá zvíťaziť. Pravda bola taká, že som si netrúfal proti tomu šialencovi nič podniknúť. Netrúfal som si zistiť, kto to je, netrúfal som si oznámiť prepadnutie na políciu. Vyhováral som sa sám pred sebou na nešťastný omyl, že si ma aj tak len s niekým pomýlil a pravdepodobne ho už nikdy v živote nestretnem. Báľ som sa možných následkov odvetného jednania. Najjednoduchšie bolo zmieriť sa s tým, čo sa stalo. Hodiť veci za hlavu a ísť ďalej. Byť proste slaboch...

Službukonajúci pracovník dopravného podniku mi oznámil, že dnes večer zatiaľ neboli na centrále hlásené žiadne nájdené veci ani batožina. Zaznamenal si moje meno i popis gitarového puzdra a doporučil mi staviť sa ráno priamo na oddelení Nálezov a strát. Poďakoval som mu a v duchu sa modlil, aby moje veci neskončili v rukách nejakého bezdomovca.

Prišiel som o všetko. V puzdre od gitary boli okrem kľúčov od bytu i peniaze, občiansky, vodičák, mesačník, preukaz poistenca a bankomatová karta. Nehovoriac o samotnom nástroji, ktorý ma stál šesťnásťtisíc korún. Hnev

nad nešťastnou potýčkou pomaly ustúpil a nahradila ho zúfalá starosť o osobné veci. Ich strata ma mrzela oveľa viac.

Musel som byť doma skôr ako možný nálezca. Aj tak som to už pred sestriným pohľadom nemohol dlhšie vydržať. Dal som jej za pravdu, že sa potrebujem umyť a dovolil som jej ošetriť mi aspoň rany na tvári. No krátko potom som už bral schody po troch a uháňal na nočný autobus.

Nasledujúca jazda prebehla rýchlo a bez nehody. Spiacim sídliskom som prebehol ako tieň a vchod do paneláku otvoril tichšie než vietor. Byt som síce odomykal s malou dušičkou, ale žiaden vlamač ma našťastie neprekvapil. Znova som zamkol, hodil premočené veci do kúpeľne, urobil si čaj a na opuchnuté oko a ústa som si priložil ľad. Predpokladal som, že noc, ktorá ma čaká, najskôr nebude ľahká, a tak som si preventívne vzal dva ibuprofeny. Zabrali.

IV.

Ráno som vstal s ukrutnými bolesťami. No nebol čas utápať sa v sebalútosti. Hneď ako zazvonil budík, som zavolať do práce a vybavil si voľno. Našťastie bolo v smene dosť ľudí, takže to prebehlo vcelku hladko. Hodil som na seba suché handry, schrumol nejaký ten rožok, zapil ďalšie dve tabletky a vyrazil s nádejou von.

Najprv som navštívil lekárňu a na toaletách v neďalekom bistre si leukoplastom a heparoidom trocha napravil ksicht.

Do dopravného podniku som dorazil zhruba okolo pol ôsmej. Takmer hodinu som čakal, kým oddelenie nálezov a strát vôbec otvorí, no ako sa napokon ukázalo, úplne zbytočne. Žiaden z vodičov po službe nenašiel vo svojom vozni nič z toho, čo som nahlásil, nikto z cestujúcich s gitarou, puzdrom ani dokladmi neprišiel.

Prinútil som úradníčku, nech si znova zapíše moje meno, adresu i telefónne číslo a zaprisahal ju, nech mi

zavolá okamžite, ako sa niektorá z mojich vecí objaví. No, pravdupovediac, pomaly som už prestával dúfať. Na budúci mesiac môžem začať obchádzať komisné hudobniny a bazáre a po regáloch hľadať svoju stratenú šesťstrunovú priateľku.

Zachmúrený som opustil kanceláriu a s vyhrnutým golierom vstúpil späť do snehovej chumelice.

Z dopravného podniku som vyrazil priamo do centra. Nemalo zmysel nič odďaľovať. Čakala ma banka, polícia, zámočník a zdravotná poisťovňa. Všade dlhé rady, nepríjemní úradníci a kopa papierovania. Žiadna príjemná prechádzka...

Interlúdium

I.

O týždeň neskôr sa Košice zmenili na odporné panoptikum kamenných skulptúr, celé pokryté sivobielou čvachtavou kašou. Teploty stúpili, sneh sa pomaly topil a miešal sa so smogom a popolom.

S novučičkými dokladmi vo vrecku som sa v utorok ráno viezol do práce a oknom elektrického vozňa smutne sledoval zohavené a neutešené ulice. Bolo ešte prítmie, okná domov boli stále slepé a obnažené stromy vrhali na mokvavé chodníky pokrivené tiene. Pripadalo mi, že sa veziem scenériou z riadne depresívneho hororu.

Šiesty december. Naozaj vydarený Mikuláš...

Pochmúrne ráno akoby bolo predtuchou ďalšieho prekvapenia, ktoré mi osud prichystal. V tej chvíli som však samozrejme ešte nič netušil. Môj darček poslušne vyčkával nenápadne schovaný na dne topánky.

Vystúpil som so stovkou ďalších rozospatých tvári na nástupišti Východoslovenských železniční a s rukami vo vreckách kabáta pomaly kráčal špinavou žbrndou na pracovisko.

Pri prechode vrátnicou som ho zbadal. Dlháňa v uniforme strážnej služby. Stál medzi ostatnými mužmi z ochranky a fajčil.

Okamžite som ho spoznal – bol to šialený chlap z električky.

Zamrzol som zdesene na mieste.

Psia hlava sa díval priamo na mňa. Rukou sa škrabal v rozkroku a pod obláčikom vyfukovaného cigaretového dymu som mu na zarastenej tvári videl hrať škaredý úsmev.

Otočil som hlavu opačným smerom, zatiahol ju medzi ramená a neohrabane vyrazil popri skupinke ďalej.

„Vy! Poďte sem!“ ukázal dlháň mojim smerom, „Podrobíme vás dychovej skúške...“

Ľudia z podnikovej ochranky mi zatarasili cestu. Znova som znehybnel a nohy sa mi rozklepali.

„Námatková kontrola. Požívali ste alkoholické nápoje?“ opýtal sa najstarší uniformovaný muž a opatrne ma za rameno vytiahol z prúdu ľudských tiel, ktorý sa okolo mňa rozlieval.

„Nie.“

Otázka pro forme. Moju odpoveď pravdepodobne ani nezaregistrovali. Ocitol som sa rovno pred dlháňom.

„V poriadku. Budete fúkať do tejto trubičky,“ prevzala hlavné slovo znova psia hlava, nasadil špinavý, mnohónásobne použitý náustok na digitálny tester, podal mi ho do dlane a znova sa zaškeril.

Nemo som v desivej predtuche čumel striedavo na predmet, ktorý som držal v ruke a na uniformu muža, ktorý mi pred týždňom rozbil ciferník. Bola tmavomodrá, špinavá a na niekoľkých miestach prepálená. Na jednom vrecku skratka zamestnávateľa, na druhom menovka. Vlastne nie... Na menovke by stálo meno. Na tej jeho bolo *Vnúdži spoznáš priateľa* – napísané veľkými červenými písmenami.

Nemohol som uveriť tomu, čo sa deje. Odkedy tu pracuje? To si nikto nevšimol, že s týmto magorom niečo nie je

v poriadku? Je neoholený, fajčí v miestnosti s tromi ceduľami s nápisom Zákaz fajčiť a nie je označený menom ani číslom. Naopak, berú ho akoby tu bol odjakživa a všetkým týmto chlapíkom velil. A ja som mu znova vydaný napospas. Došľaka...

„Bude to?“

Rozhliadol som sa po ostatných mužoch z ochranky. Nehybne stáli a zamračené na mňa pozerali. Žiadna šanca cúvnuť. Trasúcou sa rukou som si tester pomaly priložil k ústam. Chrčivo som sa nadýchol a fúkol.

„To stačí,“ zarazil ma dlháň, ledva som sa stačil nadýchnuť po druhý raz a prístroj mi vytrhol.

S nesmierne serióznym výrazom si prehliadol displej. Starší ochrankár mu pozeral cez rameno.

„Takže, pán...“

„Branislav Hrdina,“ zašepkal som.

„Pán Hrdina, poprosím vás o občiansky preukaz. Pôjdete s nami do služobnej miestnosti. Pred svedkami vám bolo nameraných...“ ešte raz skontroloval digitálne číslice, „jedna celá dva promile alkoholu.“

Za „výkon“ som bol odmenený širokým škodoradosným úsmevom.

Ramená mi poklesli a tvár strnula v nemom úžase.

„To nie je možné. Ja... Naozaj som nepil.“

Dlháň otrčil displej priamo pred moje oči.

Nula. Jednotka. Dvojka. Nula.

„Tadeto,“ ukázal stroho na sklenené dvere.

Šok. Musel som vyzeráť ako povestné teľa hľadiace na natreté vráta. Znova akoby som omylom nastúpil do nesprávneho výťahu. Lano sa pretrhlo a ja som sa rútil nezadržateľnou rýchlosťou k ďalšiemu bolestivému dopadu. Bez možnosti zastaviť a vystúpiť.

„Počkajte!“ odstrčil som ruky naťahujúce sa po mojich pleciach. „To bude omyl. Skutočne som alkohol nepil minimálne tri dni. Musíte mať chybný tester!“